

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi

YMPLTK § 83

Kuntaliitto on 17.6.2015 välittänyt Orimattilan kaupungille ympäristöministeriön lausuntopyynnön kansallisesta pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaa koskevasta luonnoksesta, koska ehdotuksesta toivotaan lausuntoja myös muilta kuin jakelussa mainituilta tahoilta. Ohjelmaluonnos on luettavissa ympäristöministeriön www-sivuilta osoitteessa www.ym.fi/ajankohtaista. Ympäristöministeriö toivoo erityisesti konkreettisia parannusehdotuksia ohjelmaan sekä pohdintoja ympäristölautakunnan roolista ja vastuusta edistää ohjelman tavoitteita.

Ministeriön mukaan kansallisen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelman tarkoituksena on esittää, miten pilaantuneiden alueiden riskienhallinta ja kunnostus hoidetaan Suomessa kustannustehokkaasti ja kestävästi ottaen huomioon terveyden- ja ympäristönsuojelu parhaalla mahdollisella tavalla. Ohjelman päämääräksi esitetään, että pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle on poistettu vuoteen 2040 mennessä. Päämäärän saavuttamiseksi on esitetty kuutta tavoitetta, joista keskeisin on kansallinen tutkimus- ja kunnostusohjelma.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 15.8.2015 mennessä sekä PDF- että Word-muotoisena osoitteella kirjaamo.ym@ymparisto.fi sekä tiedoksi outi.pyy@ymparisto.fi.

Asian valmistelu ja tiedustelut ympäristönsuojelusihteri Kirsi Liukkonen-Hämäläinen puh. 040-5216733.

Ympäristönsuojelusihterin ehdotus:

Ympäristölautakunta päättää antaa liitteen mukaisen lausunnon ympäristöministeriölle luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi.

Liite nro 6

Johtava rakennustarkastaja:

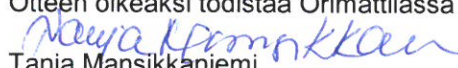
Ympäristölautakunta päättää antaa liitteen mukaisen lausunnon ympäristöministeriölle luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi.

Liite nro 6

Päätös: Lautakunta päätti yksimielisesti päätösesityksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: pöytäkirjanote ympäristöministeriölle.

Otteen oikeaksi todistaa Orimattilassa 7.7.2015

Tanja Mansikkaniemi
Toimistosihteri

Muutoksenhaku- kielto ja sen pe- ruste	<p>☒ Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, hallintovalitusta eikä kunnallisvalitusta.</p> <p>☐ Muu peruste, mikä</p>
---	--

Liitetään pöytäkirjan otteeseen

1.7.2015

LAUSUNTO

Ympäristölautakunta
Orimattilan kaupunki
PL 46
16301 ORIMATTILA

Ympäristöministeriö
kirjaamo_ym@ymparisto.fi

Viite Kuntaliiton välittämä 8.6.2015 ympäristöministeriön lausuntopyyntö YM031:00/2014
luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi

Orimattilan ympäristölautakunta antaa seuraavanlaisen lausunnon ympäristöministeriölle luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi:

Ympäristölautakunta toteaa, että ohjelman päämääräksi asetettu tavoite poistaa pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle vuoteen 2040 mennessä tulee olemaan haasteellinen näin kuntatason toimijan näkökulmasta.

Orimattilan osalta PIMA-rekisteri täydentyi jatkuvasti rakentamisen ja erilaisten selvitysten myötä. Tilanahaudan vuoksi yhä useammat kunnat, konsultit ja yritykset hävittävät vanhaa tausta-aineistoa ja moni PIMA-kohde 'häviää muistista'. Arkistointisääntöjä tulisiikin tarkistaa siltä osin, että mikäli asiakirjoissa on mainittu jokin PIMA-kohde, ennen asiakirjan hävittämistä tulee varmistaa, että tieto kohteesta säilyy edes jossain arkistossa. Pahin tilanne on, jos PIMA-kohde on ollut ainoastaan yksittäisen henkilön omassa muistissa, pääkopassa. Suuret ikäluokat ovat nyt vauhdilla poistumassa aktiiviyöelämästä ja ne, jotka ovat jo jääneet eläkkeelle eivät välttämättä enää ole skarpiimmassa kunnossa.

Ympäristölautakunnan mielestä kiinteistönomistajien tulisi saada vähentää verotuksessa oman kiinteistönä tutkimuskuluja niiltä osin, kun kyse on mahdollisesti pilaantuneista maa-alueista. Tämä kannustaisi kiinteistönomistajia hankkimaan riittävästi tietoa omistamaltaan alueilta. Näin välittyisi turhilta oikeusriidoilta rakentamisessa, kiinteistökaupoissa ja kaavoituksessa.

Kuntien toissijaista vastuuta pilaantuneista maista tulisi ympäristölautakunnan mielestä vähentää. On kohtuutonta, että pienet kunnat joutuvat säästämään esim. terveydenhuollossa sen takia, että jokin yritys on kahminut itselleen maksimivoitot ja jättää pilaantuneen kiinteistön kunnan päänsärkyksi. Jos kiinteistö sattuu vielä olemaan pohjavesialueella, niin usein ympäristöriskit ovat kasvaneet jo niin suuriksi, että alue on pikaisesti kunnostettava vaikka kunnan velkarahalla.

Tie/ratahallinnon vastuu jo pilaantuneista alueista ja nykyisen toiminnan kautta uusista pilaantuneista alueista ei tällä hetkellä ole ympäristölautakunnan mielestä yksiselitteinen. Meillä Orimattilassa on kokemusta siitä, että ensin sovitaan yhteisvastuusta pilaantuneen maa-alueen osalta ja sitten virkamiehet vaihtuvat ja valtion liikelaitosyhteistyökumppani pyörittää sanansa ja kaikki jää kunnan vastuulle. Samoin

samaiset liikelaitokset voivattelevat avoimesti, kuinka miukat taloudelliset resurssit heillä on tehdä selvityksiä nykytoiminnasta ja arvioida ympäristöriskejä yhdessä muiden toimintojen kanssa laajempina kokonaisuuksina.

Öljysojaraahaston öljyyntyneiden maiden toiminta on mielestämme toiminut kohtuudella. Useita kohteita on saatu puhdistettua ja ympäristöriskejä vähennettyä. Tosin paljon on myös niitä kohteita, joihin olisi toivonut rahaa saatavan, mutta tulkinta kohteen mahdollisuudesta täyttää hakukriteerit on tyssännyt kunnostushankkeen etenemisen.

Orimattilassa on koottu yksiin kansiin kaikkea paikallista tietoa mahdollisista pilaantuneista alueista. Meillä ei vain ole ollut taloudellisia resursseja tutkia niitä tarkemmin ja määrätellä niiden riskitasoa. Tämän takia ympäristölautakunnan on vaikeaa ja monesti mahdotonta laittaa kohteita kiireellisyysjärjestykseen ja ennakoita riskejä.

Orimattilan asemakaava-alue ja osa teollisuusalueista sijaitsevat ykkösluokan pohjavesialueilla. Tämä kasvattaa ympäristöriskejä kaikilla sellaisilla kohteilla, joissa ei ole riittävästi tietoa mahdollisesti pilaantuneiden maiden tai pilaantuneiden maiden haitallisten aineiden kulkeutumiskeistä asukkaiden juomavedelle. Kaupungilla ja vesilaitoksella ei ole varaa asentaa pohjavesiputkia riittävästi ja saati sitten vielä tulkinta tilanteen etenemistä säännöllisesti. Niin kunnista kuin elyistä vähennetään jatkuvasti henkilöitä ja määrärahoja juuri tästä ympäristötilan seurannasta. Kukaan ei tunnua haluavan ottaa kokonaisvastuuta tilanteen huonosta kehityksestä.

Orimattilan ympäristölautakunta on viime aikoina yrittänyt kiinnittää päättäjien ja toimijoiden huomiota vahinkotilanteisiin, joissa uusia pilaantuneita maita syntyy. Teetimme asemakaava-alueellamme muutaman vedonottamon lähistöllä öljyn kulkeutumista koskevan selvityksen ja järjestimme eri viranomaisien kesken ensimmäisen yhteisen harjoituksen. Tällöin tajusimme kaikki selvästi, kuinka vähälle olemme jättäneet ympäristöriskien hallinnassa käytännön harjoitukset.

Osa kemikaalivahingoista jää vuosiksi selvittämättä. Isoja määriä esimerkiksi polttoaineita 'katoaa' maahan. Meillä on tällä ainakin yksi sellainen tapaus Arjärjärven kylällä. Tämä tapaus on suuri riski paikallisille asukkaille ja pinta/pohjavesille. Vastaavia tapauksia on eri puolilla Suomea. Näihin pitäisi kehittää jokin toimintatapa, jotta riskeistä ei kasvaisi kohtuuttomia aikapommeja kunnille.

Vuosien myötä ympäristölautakunta on havainnut, että monella alalla on nykypäivänä liian vähän tietoa pilaantuneista maista. Valtakunnallisesti olisikin syytä tarkistaa kaikki opetusluonnitelmat ja varmistaa, että pilaantuneiden maiden perusopetuspaketti sisällytetään mahdollisimman moneen niistä.

Orimattilan ympäristölautakunta katsoo, että pilaantuneiden maiden riskienhallinta on erittäin tärkeä asia. Sitä ei tule vähätellä ja jättää tulevien sukupolvien harkiksi. Siksi tälle ohjelmalle tulee jatkossa varata riittävät, asiantuntevat henkilöstö- ja taloudelliset resurssit ja rahoitushakemusten hyväksynnässä tulee noudattaa matalan kynnyksen periaatetta.

Orimattilassa 1.7.2015

Orimattilan ympäristölautakunta